

Handläggare
Carin Nyh
Telefon: 0850824552018

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2022-02-17

Färdplan för äldreomsorgens utveckling

Skärholmens stadsdelsförvaltnings svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens skrivelse som svar på remissen.

Sammanfattning

En färdplan för äldreomsorgens utveckling har tagits fram och skickats på remiss till bland annat stadsdelsnämnderna. Färdplanen ska ses som ett ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet.

Skärholmens stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till att en färdplan tagits fram och vill här lyfta några punkter i denna remiss av färdplanen med förhoppningen att ambitionerna i färdplanen ges möjlighet att höjas ytterligare och att staden ska vara ledande inom äldreomsorgen.

Skärholmens stadsdelsförvaltning vill särskilt lyfta innovation som metod för att utveckla en äldreomsorg i världsklass. Förvaltningen ser ett behov av att rikta innovationens krafter särskilt på hemtjänsten. Ytterligare ett område där innovation skulle kunna förändra äldreomsorgens riktning är inom byggnationer. Förvaltningen ser att staden skulle må väl av en utökad omvärldsanalys på området.

Den förslagna färdplanen tar sikte på att äldreomsorgens medarbetare ska ha rätt kompetens och bra arbetsförhållanden och det ställer sig stadsdelsförvaltningen givetvis bakom. Vid sidan av att erbjuda attraktiv kompetensutveckling för de medarbetare som redan finns i verksamheten, både omsorgspersonal, legitimerade personer och chefer, behöver Stockholms stads äldreomsorg attrahera nya medarbetare som kan bidra till att staden är ledande på området.

Skärholmens stadsdelsförvaltning skulle också vilja lyfta uppföljningar som en annan viktig del av kvalitetsarbete och utveckling mot högre kvalitet i äldreomsorgen. Slutligen vill

Skärholmens stadsdelsförvaltning sätta ljuset på en specifik grupp äldre som förvaltningen ser behov av att lyfta fram. Det handlar om de som saknar anhöriga helt eller vars anhöriga av olika skäl inte kan vara så involverade i deras vardag. Förvaltningen ser att det finns ett glapp mellan dem som klarar sina vardagsbestyr helt själva och dem som får en god man. I glappet däremellan finns det äldre som, i sin ensamhet, saknar stöd och hjälp av koordinera sin omsorg med insatser från olika aktörer, stöd att hantera stora och små händelser i livet som blir mer svårhanterliga utifrån åldrandet. Färdplanen skulle kunna ta ett grepp om på vilket innovativt sätt det behovet skulle kunna fyllas.

Bakgrund

En färdplan för äldreomsorgens utveckling har tagits fram och skickats på remiss till bland andra stadsdelsnämnderna. Utgångspunkten för färdplanen är stadens övergripande mål för äldreomsorgen, att alla stockholmare ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Även de utvärderingar av äldreomsorgen som gjorts på nationell nivå utifrån Corona pandemin ligger till grund för färdplanen.

Ärendet

Färdplanen ska ses som ett ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Ett strukturerat och långsiktigt utvecklingsarbete ska bedrivas i hela staden, som ger verksamheten ett tydligt uppdrag och innehåll oavsett driftform eller utförare. I Skärholmens stadsdelsförvaltnings remissvar handlar det om verksamheter i egen regi som nämnden ansvarar för.

Färdplanens strategiska utvecklingsarbete tar sikte på följande fyra punkter;

- ändamålsenlig styrning och organisation
- personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- säkerställa grunduppdraget
- en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Färdplanen lyfter fram pågående statliga initiativ inom verksamhetsområdet, exempelvis statliga utredningar, lagförslag och statsbidrag, samt redan pågående arbete i staden. Därutöver belyser färdplanen ett antal frågor och områden som staden behöver arbeta med.

Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. En stor del av implementeringen i verksamhet sker inom stadsdelsnämndernas ansvar medan äldreomsorgens nämnden har en viktig roll i att hålla ihop det strategiska utvecklingsarbetet.

Färdplanen utgör en grund och ett ramverk för ett långsiktigt utvecklingsarbete men innehållet ska uppdateras årligen utifrån aktuell status i arbetet samt omvärldsförändringar och eventuella nya beslut på nationell och kommunal nivå.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stöd och service i egen regi.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Skärholmens stadsdelsförvaltning ställer sig mycket positiv till initiativet att ta fram en färdplan för äldreomsorgen med ett som förvaltningen uppfattar det längre tidsperspektiv. Förvaltningen ser att äldreomsorgen är ett område som i detta nu arbetar med både dagens och morgondagens utmaningar och att i det få en färdplan, en riktning utpekad från de styrande och högst ansvariga för äldreomsorgen i Stockholms stad, är uppskattat av alla medarbetare i äldreomsorgen. Från Skärholmens horisont ser förvaltningen att mycket av innehållet i färdplanen är bekant, det är frågor som förvaltningen arbetar med på olika sätt i stadsdelen och i egen regi- verksamheten och som förvaltningen har arbetat med sedan en tid tillbaka. Utifrån staden som helhet förstår förvaltningen att arbetet ser olika ut i stadsdelarna och har kommit olika långt. Förvaltningen skulle också gärna se en ännu tydligare koppling mellan färdplanen och handlingsplanen för en äldrevänlig stad.

Skärholmens stadsdelsförvaltning vill lyfta några punkter i denna remiss av färdplanen med förhoppningen att ambitionerna i färdplanen ges möjlighet att höjas ytterligare och att staden ska vara ledande inom äldreomsorgen.

Skärholmens stadsdelsförvaltning vill särskilt lyfta innovation som metod för att utveckla en äldreomsorg i världsklass. Innovation bör inte bara handla om digitalisering, även om användandet av digitala hjälpmedel på olika sätt har börjat revolutionera många delar av äldreomsorgen, utan förvaltningen ser också behovet av innovativt tänkande när det gäller hur äldreomsorgens insatser formas, beslutas och sedan utförs. Förvaltningen ser ett behov av att rikta innovationens krafter särskilt på hemtjänsten och det enorma behov av både nya resurser och nya arbetssätt som verksamhetsområdet står inför. Skärholmens stadsdelsförvaltning vill särskilt lyfta fram hela hemtjänsten som en verksamhet med ojämförbara utmaningar. Varje dag utförs ett arbete hemma hos individer med olika komplexa behov och önskemål. Varje persons hem är en ny arbetsplats och hemtjänstens medarbetare möter dagligen både utmaningar och utvecklingspotential. Samtidigt ser förvaltningen att hemtjänstens medarbetare står dåligt rustade för dessa utmaningar och har litet utrymme för att arbeta utvecklingsinriktat. Det finns ett

behov av satsningar för alla hemtjänstens medarbetare och tillförsel av resurser för att kunna arbeta innovativt både i det lilla för en enskild individ och i det stora för innovativ verksamhetsutveckling för hela hemtjänsten. Ett sådant område är individens behov och hur de utreds och beviljas. Förvaltningen skulle gärna se att det i en färdplan utreds hur den enskildes egna behov i större utsträckning kan tillgodoses. Något som upplevs svårt i de ramar som finns idag för biståndsbedömning. Därmed uppstår en gråzon av individuella behov som biståndsbeslutet inte kan lösa eller tillgodose. Ofta blir det då hemtjänsten som ser till att individens komplexa behov möts ändå, utan stöd av individens biståndsbeslut. Den beskrivna problematiken är känd och kommunicerad många gånger, och alla involverade medarbetare vill givetvis hitta en tillfredsställande lösning. Det här är ett exempel på ett område som skulle kunna utvecklas med hjälp av innovativa tankemodeller som exempelvis design thinking.

Ytterligare ett område där innovation skulle kunna förändra äldreomsorgens riktning är inom byggnationer. Med den positiva och intressanta utvecklingen som sker med nybyggnationer och områdesutveckling i Stockholms stad vore det möjligt att även bygga för framtidens äldreomsorg om den så sker i individens egna hem eller på särskilt boende. Förvaltningen ser att staden skulle må väl av att titta mer i omvärlden på olika alternativa sätt att bygga såväl särskilt boende som ordinära bostadsområden som är anpassade för att äldre bättre skall kunna vara en del av samhället. De sätt som särskilt boende byggs idag skiljer sig inte nämnvärt mot hur de byggdes för 30 år sedan. Det finns goda exempel i både Sverige och utomlands där det arbetats på helt andra sätt med såväl inne- som utemiljö.

Den förslagna färdplanen tar sikte på att äldreomsorgens medarbetare ska ha rätt kompetens och bra arbetsförhållanden och det ställer sig stadsdelsförvaltningen givetvis bakom. Men Skärholmens stadsdelsförvaltning vill särskilt lyfta rekrytering som en nyckel till att komma fram till detta. Framtidens äldreomsorg kommer att behöva fler medarbetare och för att de ska ha rätt kompetens krävs att området blir mer attraktivt att arbeta i. Vid sidan av att erbjuda attraktiv kompetensutveckling för de medarbetare som redan finns i verksamheten, både omsorgspersonal, legitimerad personal och chefer, behöver Stockholms stads äldreomsorg attrahera nya medarbetare som kan bidra till att staden är ledande på området. Det handlar om att attrahera de som redan arbetar inom verksamhetsområdet att söka arbete i Stockholms stad men den främsta utmaningen är att attrahera medborgare att aktivt välja att vilja utbilda sig till ett arbete och framtid inom vård och omsorg. Att arbeta inom vård och

omsorg har alldeles för stora utmaningar och behov av kompetens för att det skall ses som ett arbete i avvaktan på annat eller som en start för den som är ny i Sverige att komma in i svenska samhället.

Skärholmens stadsdelsförvaltning skulle vilja lyfta uppföljningar som en annan viktig del av kvalitetsarbete och utveckling mot högre kvalitet i äldreomsorgen. Idag görs flera uppföljningar med olika metoder vars slutsatser kommer verksamheterna till del. En del av det ger värdefull information till fortsatt kvalitetsutveckling, dock ser vi att det finns inom området stor utvecklingspotential. Då staden har en mångfald av aktörer och utförare ser Skärholmens stadsdelsförvaltning en utvecklad, innovativ och jämlik uppföljning som en nyckel till att ge medborgare som ska välja äldreomsorg en trygghet i det valet. Idag ger uppföljningen mer av en ögonblicksbild av en verksamhet samt hur dokumentation och annat formellt hanteras.

Slutligen vill Skärholmens stadsdelsförvaltning sätta ljuset på en specifik grupp äldre som förvaltningen ser ett behov av att lyfta fram. Många av de äldre som förvaltningen möter i våra verksamheter har anhöriga som gör ett stort och viktigt arbete med att koordinera och lösa sina närståendes olika komplexa behov. Men det finns också en grupp äldre som saknar anhöriga helt eller vars anhöriga av olika skäl inte kan vara så involverade i deras vardag. Förvaltningen ser att det finns ett glapp mellan dem som klarar sina vardagsbestyr helt själva och dem som får en god man. I glappet däremellan finns det äldre som, i sin ensamhet, saknar stöd och hjälp av koordinera sin omsorg med insatser från olika aktörer, stöd att hantera stora och små händelser i livet som blir mer svårhanterliga utifrån åldrandet. Färdplanen skulle kunna ta ett grepp om på vilket innovativt sätt det behovet skulle kunna fyllas.

Synpunkter från Skärholmens kommunala pensionärsråd
Skärholmens stadsdelsförvaltning har från Skärholmens kommunala pensionärsråd fått följande synpunkt på färdplanen:

I det föreslagna strategiska utvecklingsarbetet vill vi rådet främst understryka vikten av att säkerställa grunduppdraget, genom att

- Attrahera, rekrytera, kompetensutveckla och behålla den personal, som kommer att behövas framöver
- Använda befintliga resurser optimalt, i exempelvis hemtjänsten, så att den omsorgsutbildade personalen utför omsorgsrelaterade arbetsuppgifter, medan övrig personal har servicerelaterade uppgifter

- Intensifiera arbetet med att säkerställa att tillräckligt antal seniorbostäder byggs i form av hyresrätter

Jämställdhetsanalys

I färdplanen pekas inte skillnader i kön ut som ett särskilt utvecklingsområde. Stadsdelsförvaltningen skulle därför vilja lyfta fram vikten av att ha ett jämställdhetsperspektiv på det arbete som färdplanen pekar ut. Dock ser förvaltningen att utveckling i stort är positivt för hela befolkningen, både män och kvinnor, och att ingen av de föreslagna inriktningarna förfördelar det ena könet över det andra.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Andreas Thorstensson
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2022-01-31
Andreas Thorstensson, Ansvarig	2022-01-27